

УДК: 378.1:37.061

DOI 10.18372/2786-5495.1.15787

Перезова Ірина Володимирівна

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри підприємництва та маркетингу
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна

Побігун Сергій Андрійович

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва та маркетингу
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна

ДУАЛЬНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ПРОДУКТ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Анотація. В статті актуалізується запровадження дуальної форми здобуття вищої освіти як продукту налагодженої співпраці всіх суб'єктів соціального партнерства з чітко визначеними сферами впливу та зворотнім зв'язком.

Ключові слова: вища освіта, дуальна форма здобуття вищої освіти, соціальне партнерство.

Annotation. The article actualizes the introduction of the dual form of higher education as a product of well-established cooperation of all subjects of social partnership with clearly defined areas of influence and feedback.

Keywords: higher education, dual form of higher education, social partnership.

Зміни в світовій економіці, викликані процесами глобалізації, форсованою діджиталізацією, індустріальним та інноваційним розвитком, відповідним чином торкнулись і вищої освіти: інертність закладів вищої освіти (ЗВО) щодо відповідей на запити ринку праці сприяє поглибленню розриву між очікуваннями роботодавців та кваліфікацією випускників ЗВО. «Оновлення змісту освіти відстає від потреб економіки, а у інформаційному світі, в якому стрімкий розвиток технологій спричинить зникнення пластів професій та потребу перевчатися кожні 5 років, підходи до організації навчання мають теж змінюватися, щоб відповідати вимогам нового часу» [1]. Натомість, потреби ринку праці полягають у професіоналах, які без довготривалої адаптації можуть якісно виконувати специфічні професійні обов'язки, визначені за певною посадою. Таким чином, ЗВО має оперативно оновлювати та коригувати зміст підготовки здобувачів у відповідності до мінливих вимог з боку роботодавців та інших соціальних партнерів.

Слід зауважити, що соціальне партнерство у загальному трактуванні розглядається як взаємовідносини між суб'єктами системи в особі держави, роботодавців та профспілок, які співпрацюючи на різних рівнях (національному, галузевому, територіальному, локальному) покликані забезпечувати дотримання прав та гарантій, а також реалізацію основних функцій означених суб'єктів у сфері їх діяльності [2, с. 156]. Однак, ключовою фігурою побудови таких взаємовідносин вважаємо найманого працівника, тому отримані ним навички та компетенції в процесі здобуття ним освіти, в т.ч. і в ЗВО, привертають дедалі більшої уваги зі сторони соціальних партнерів.

Приведення змісту і результатів навчання здобувача вищої освіти у відповідність до потреб сучасної економіки та подолання розриву між компетентностями випускника та очікуваннями роботодавців в Україні вперше зроблено в Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти [3], що слугувала базисом для подолання відставання якості підготовки фахівців від реальних вимог ринку праці та посилення ролі роботодавців,

фахових об'єднань у системі підготовки кваліфікованих кадрів: від формування змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання. Вперше визначення дуальної форми здобуття освіти на законодавчому рівні було дано у Законі України «Про освіту» [4], а саме: «дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору».

Фактично, дуальна освіта виступає продуктом налагодженої співпраці всіх суб'єктів соціального партнерства з чітко визначеними сферами впливу та зворотнім зв'язком: чому вчити визначають роботодавці, які приймають безпосередню участь в освітньому процесі від складання освітньо-професійної програми до відточування професійних навичок на запропонованому ними робочому місці для здобувача вищої освіти, а ЗВО визначає підбір технологій та інструментів надання освітніх послуг такому здобувачу. Саме такий підхід якісно вирізняє її від інших форм здобуття освіти і актуалізує її використання на сучасному етапі розвитку економічних відносин.

Список використаних джерел

1. Давліканова О., Лилик І., Максименко О. (2017). Дуальна освіта як інноваційна технологія забезпечення кадрового потенціалу національної економіки України, том. 2,– ст. 118-124. Управління інноваційною складовою економічної безпеки: монографія у 4-х т. / за ред. д. е. н., професора Прокопенко О. В. (гол. ред.), к. е. н., доцента Школи В. Ю., к. е. н. Щербаченко В.О. — Суми.: Триторія, 2017. — Т. II. : Науково-практичні засади формування інноваційних компонентів за-безпечення науково-технологічної та виробничої безпеки економічної системи. — 390 с. (Online): https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/66707/7/Prokopenko_monograf_Tom_II.pdf.

2. Красномоєць В.А., Пасека А.С. Соціальне партнерство в системі соціально-трудових відносин України: особливості формування та перспективи розвитку (Online): http://irbis-nbuv.gov.ua>irbis_nbuv>cgiiirbis_64.

3. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80#Text>.

4. Закон України № 2145-VIII «Про освіту» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.